

STATENBRIEF

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Eindrapportage aanbevelingen Rekenkamer onderzoek Bouwen aan Regie	TELEFOONNUMMER	0621124661
		E-MAILADRES	jacqueline.sellink@provincie-utrecht.nl
DATUM	31-01-2023	DOMEIN/OPGAVE	Programma Versnelling woningbouw
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1778402294-7732		
VAN	J. Sellink		
NUMMER PS	Geen	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Muilekom
BIJLAGEN	Geen		

Geachte dames en heren,

Essentie/ samenvatting:

Op 29-01-2020 heeft u het Rapport van de Randstedelijke Rekenkamer getiteld "Bouwen aan Regie" besproken en het bijbehorende statenvoorstel met daarin 10 aanbevelingen vastgesteld. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in de monitor van het actiemanagement, en op basis van deze aanbevelingen zijn een aantal acties geformuleerd en in gang gezet. De afspraak is dat op het moment dat alle acties geïmplementeerd zijn en werkend, u met een statenbrief wordt geïnformeerd over de wijze waarop de aanbevelingen zijn afgedaan. Deze statenbrief strekt daartoe. Eerder bent u met de Statensbrief 'Rol en inzet provincie Utrecht bij versnelling woningbouw' (nr. 82243221; dd. 26-04-2021) onder meer geïnformeerd over de stand van zaken in de opvolging van de aanbevelingen.

Inleiding:

In opdracht van Provinciale Staten voert de Randstedelijke Rekenkamer onderzoeken uit naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. In het rapport staan aanbevelingen waarvan het College in de bestuurlijke reactie aangeeft of zij de aanbevelingen overnemen. De aanbevelingen worden vervolgens gevolgd via de monitor actiemanagement en over het geheel van acties en aanbevelingen van alle onderzoeken van accountants en Randstedelijke Rekenkamer wordt u tweemaal per jaar geïnformeerd middels de P&C cyclus.

Ten aanzien van dit onderzoek "Bouwen aan Regie" hebben wij nu geconcludeerd dat alle acties voortvloeiende uit de aanbevelingen geïmplementeerd en werkend zijn. Afspraak is dat er dan een statenbrief wordt opgesteld waarin u wordt geïnformeerd over de wijze van afdoening van de aanbevelingen.

Hieronder treft u per aanbeveling aan wat de strekking van de aanbeveling was en welke acties zijn uitgevoerd.

Aanbeveling 1:

Vergroot de regierol van de provincie door eisen te stellen aan regionale samenwerking, rekening houdend met de verscheidenheid aan regio's en de al bestaande overlegstructuren.

Wat hebben we gedaan?

In de Omgevingsvisie en Interim Omgevingsverordening heeft de provincie een nieuwe systematiek voor programmering van woon- en werklocaties geïntroduceerd. Het doel is te komen tot een meer flexibele programmering en kortere doorlooptijd van de benodigde planologische processen. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor regionaal programmeren. Provincie en gemeenten/regio stellen aansluitend op de filosofie van de Omgevingswet, samen op regionaal niveau, adaptieve regionale programma's voor wonen en werken op. De toegevoegde waarde van regionaal programmeren is onder meer dat er samenhang ontstaat tussen alle woningbouwplannen, zodat inzichtelijk wordt waar en wanneer ontwikkelingen beoogd worden. Daarbij is aansluiting gezocht bij de bestaande samenwerkingsverbanden. Er worden drie regionale programma's opgesteld: Regio U10, Regio Amersfoort en Regio Foodvalley.

Het regionale programma wonen en werken is adaptief en biedt daarmee de mogelijkheid om het programma goed aan te blijven sluiten op regionale trajecten. Het gezamenlijke regionale programma wonen en werken wordt gemonitord en het is onze intentie om 3 keer per zittingsperiode van PS, de programma's te actualiseren.

Via het door u vast te stellen "Kader voor de regionale programmering" geven wij vooraf kaders mee voor het proces en inhoud van de regionale programma's. Het door ons vast te stellen provinciaal programma wonen en werken bevat de essentie van de drie regionale programma's. In de provinciale Interim Omgevingsverordening is bepaald dat nieuwe bestemmingsplannen (straks: Omgevingsplannen) moeten passen in het provinciaal programma wonen en werken.

In het voorjaar van 2021 is overeenstemming bereikt over de eerste regionale programma's waarna in oktober 2021 het eerste provinciale programma door ons is vastgesteld. De 2^e cyclus regionale programmering is gestart in 2022. Het Kader is in september 2022 door u vastgesteld. De verwachting is dat er begin 2023 overeenstemming zal zijn over de regionale programma's waarna het (ontwerp)provinciaal programma door ons kan worden vastgesteld.

Aanbeveling 2:

Breng overzicht en eenduidigheid in het provinciale instrumentarium op het gebied van wonen.

Wat hebben we gedaan?

In het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer zijn verschillende soorten instrumenten onderscheiden:

- Regelgeving (PRS/PRV en instrumenten die op grond van de Wro ingezet kunnen worden).
- Stimulering woningmarkt (o.a. uitvoeringsverordening subsidie; expert netwerk; versnellingsteam; netwerkbijschoten etc).
- Afstemming en overleg met gemeenten en regio's.
- Onderzoek en monitoring (woningmarktmonitor; planmonitor).

In de in maart 2021 vastgestelde Omgevingsvisie provincie Utrecht is onder meer opgenomen hoe wij uitvoering willen geven aan het beleid voor wonen:

- Vanuit de rollen stimuleren / participeren / realiseren: o.a. samen met gemeenten/regio's regionale programmering van woningbouw, Uitvoeringsprogramma Versnelling Woningbouw 2021-2024 en lobby bij het Rijk.
- Vanuit de rol reguleren: o.a. de verplichting tot regionale programmering woningbouw en criteria en voorwaarden woningbouwlocaties.
- Beschikbaar voor informatie en communicatie: o.a. woningmarktmonitor en de Planmonitor wonen.

In het najaar 2020 vastgestelde programmaplan van het Programma Versnelling Woningbouw 2021-2024 is in het verlengde van de 9 aanbevelingen van het rapport Bouwen aan Regie en de beoogde provinciale inzet in de Omgevingsvisie, opgenomen dat bij de inzet vanuit dit programma de volgende categorieën instrumenten te onderscheiden, zijn:

1. Inzet van expertise en meedenkkracht.
2. Beschikbaar stellen van financiële middelen.
3. Bevorderen van samenwerking.

4. Bijdragen aan kennisdeling en monitoring.

5. Signaleren en agenderen van thema's of vraagstukken; onder andere via lobby bij het Rijk.

In het programmaplan is bij de uitwerking van de programmaliijnen toegelicht hoe we willen bijdragen om de doelen te realiseren en welke instrumenten daarbij ingezet kunnen worden.

Tot slot merken we op dat in de Omgevingsvisie is verwoord dat de huidige dynamiek op de woningmarkt om meer adaptiviteit en samenwerking vraagt. Daarom zijn we voor de woningbouwprogrammering overgegaan op een nieuwe systematiek: een gezamenlijke regionale programmering. Zie verder aanbeveling 1.

Aanbeveling 3:

Werk aan de bekendheid van instrumenten richting gemeenten. Maak duidelijk wat de verschillende instrumenten de gemeenten opleveren.

Wat hebben we gedaan?

Na de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Versnelling Woningbouw 2021-2024 is het nieuwe programma en de ondersteuning die de provincie kan leveren aan gemeenten, corporaties en marktpartijen toegelicht in de regionale overleggen van de regio's U10, Amersfoort en Foodvalley en in een overleg van de woningbouwcorporaties in de drie regio's. Aan het programma werken drie regiocoördinatoren. Gemeenten, woningcorporaties en andere initiatiefnemers hebben hierdoor één duidelijk aanspreekpunt op dit thema. De regiocoördinatoren hebben permanent warm contact met het werkveld en leggen proactief de juiste verbindingen naar (de instrumenten beschikbaar bij) de provinciale organisatie, regio en Rijk. Door hun bekendheid met de lokale situatie geven zij advies en ondersteuning op maat.

In het programma is als 4e programmaliijn opgenomen: Kennisbank. Immers: om mee te bewegen met de dynamiek van en vernieuwing in de markt is de ontwikkeling van kennis, kennisdeling en monitoring nodig. Communicatie over het programma en de mogelijke instrumenten zien wij als belangrijk onderdeel hiervan.

Doordat we meer bekendheid geven aan de ambities en resultaten, maar ook de mogelijke instrumenten, van het programma, zijn we als provincie meer zichtbaar en hierdoor makkelijker vindbaar. Dit doen we door het uitbrengen van nieuwsbrieven (zie ook aanbeveling 9) en het organiseren van bijeenkomsten/webinars over bijvoorbeeld hoogbouw, bouwen aan een gezonde leefomgeving, doorstroming op de koopwoningmarkt, betaalbare middenhuur en betaalbaar bouwen.

Aanvullend merken we op dat we als provincie gemeenten hebben ondersteund met WBI-aanvragen, er een flexpool is opgezet die subsidie biedt aan gemeenten om extra capaciteit in te zetten voor het realiseren van bouwplannen en vanuit het programma een netwerk van experts is opgericht: TEMPO. Dit netwerk helpt gemeenten, woningcorporaties en bewonerscollectieven (kortdurend) bij initiatieven of denkt mee bij een project- of gebiedsontwikkeling.

Aanbeveling 4:

Gebruik de aanwezigheid bij regionale overleggen om meer aansluiting te vinden met de gemeentelijke praktijk als het gaat over de provinciale inzet op onderzoek en monitoring. Ga bijvoorbeeld samen verder met het verbeteren van de planmonitor zodat deze van nog grotere waarde kan zijn dan deze nu is.

Wat hebben we gedaan?

Deze aanbeveling hebben wij opgevolgd. Het programmateam van het Uitvoeringsprogramma Versnelling Woningbouw heeft regiocoördinatoren voor de drie regio's U10, Amersfoort en Foodvalley. Zij benutten regionale overleggen maar ook directe contacten met gemeenten om aansluiting te behouden met de gemeentelijke praktijk. Er zijn goede directe contacten, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Ook is het uitvoeringsprogramma aangehaakt op het proces van de regionale programmering. Zie verder aanbeveling 1.

Specifiek over monitoring wordt nog opgemerkt dat we ons netwerk (waaronder de regionale overleggen) gebruiken om te klankborden over Monitor Wonen en om inzicht te krijgen welke onderwerpen verder nog interessant zijn om op te nemen in deze monitor. Daarnaast is ons netwerk benut voor de nieuw ontwikkelde planregistratie Wonen door middel van het ophalen van input, ontwikkelpunten, etc. In dit registratiesysteem worden woningbouwplannen per gemeente opgenomen. Het is een belangrijk vertrekpunt voor het proces van regionale programmering. Ook worden gegevens uit dit systeem verwerkt in de Monitor Wonen.

Aanbeveling 5:

Sluit de regio indeling in de Woningmarktmonitor aan op de indeling van de regionale overleggen.

Wat hebben we gedaan?

De aanbeveling is opgevolgd. In de nieuw ontwikkelde [monitor Wonen provincie Utrecht](#) zijn de gegevens beschikbaar op het niveau van de regio's U10, regio Amersfoort en regio FoodValley. Dit overeenkomstig de gehanteerde indeling in onder andere de Omgevingsvisie en bij het regionaal programmeren. De monitor Wonen is in januari 2021 'live' gegaan en heeft de Woningmarktmonitor vervangen. In de commissie RGW van 10 februari 2021 bent u geïnformeerd over de lancering van deze monitor Wonen. De monitor is een groeimodel en wordt verder ontwikkeld en aangevuld met onderwerpen en beschikbare woningmarktdata. Dit mede op basis van wensen van medeoverheden, betrokken marktpartijen en corporaties. Hiermee houden we het platform dynamisch en up-to-date.

Aanbeveling 6:

Breng het provinciale indicatieve woningbouwprogramma in lijn met de programma's van de drie regio's, zodat er meer duidelijkheid en eenduidigheid komt over de cijfers.

Wat hebben we gedaan?

Deze aanbeveling is opgevolgd. Zie aanbeveling 1. We stellen samen met de gemeenten een regionaal programma wonen (en werken) op. De essentie daarvan wordt opgenomen in het provinciaal programma wonen en werken. Hiermee ontstaat meer eenduidigheid in de woningbouwcijfers. Ook de regelmatige actualisatie van de drie regionale en het provinciale programma, draagt bij aan de bedoelde eenduidigheid.

Aanbeveling 7:

Ga na welke lessen geleerd kunnen worden van andere provincies. Het eigen instrumentarium kan worden uitgebreid met instrumenten die in andere provincies goed werken.

Wat hebben we gedaan?

Ten aanzien van deze aanbeveling merken we op dat bij het vormgeven van de nieuwe systematiek voor woningbouwlocaties (systematiek van regionale programmering; zie aanbeveling 1) ervaringen van provincies met hun systematiek, betrokken zijn bij de vormgeving.

In zijn algemeenheid gebruiken we ons interprovinciale netwerk om signalen en lessen van andere provincies op te halen.

Aanbeveling 8:

Stel, zoals in het beleid staat beschreven, structureel schriftelijke voortgangsrapportages op over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijke ontwikkeling.

Wat hebben we gedaan?

In het programmaplan versnelling woningbouw 2021-2024 (opvolger van het uitvoeringsprogramma Binnenstedelijke Ontwikkeling) is onder meer opgenomen dat we in lijn met de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer, PS met regelmaat zullen informeren over de voortgang en resultaten van het Uitvoeringsprogramma Versnelling Woningbouw 2021-2024. Eind 2021 is een voortgangsrapportage opgesteld en ter informatie aan PS aangeboden (2021RGW182-02). Deze geeft inzicht in de voortgang van de inspanningen en in hoeverre en op welke wijze actuele inzichten leiden tot aanpassing van de acties. Vanwege de grote inzet die nodig was voor het opstellen van het provinciaal randvoorwaardelijk bod voor de woningbouw en de uitwerking daarvan in drie regionale woondeals, is de voortgangsrapportage die eind 2022 stond gepland, verschoven naar de eerste helft van 2023.

Zie verder ook aanbeveling 9.

Aanbeveling 9:

Organiseer een sessie met PS waarin afspraken gemaakt worden over de informatievoorziening op het gebied van wonen.

Wat hebben we gedaan?

In de commissie RGW van 19 mei 2021 was het thema wonen geagendeerd ter bespreking. Daarbij is onder andere ingegaan op de verantwoordelijkheden, instrumenten en monitoring.

Via statenbrieven en memo's wordt u regelmatig geïnformeerd. In 2022 onder andere over de stand van zaken monitoring woningmarkt en toekenning woningbouwimpuls (februari 2022); betaalbare koopwoningen (april 2022); convenant Duurzaam Bouwen (februari, april en augustus 2022), randvoorwaardelijk bod, woningvoorraadcijfers 2021-2022 en Nationale Woon- en Bouwagenda (oktober 2022); bestuurlijke afspraken woningbouw BZK (november 2022).

Met de Statenbrief 82243221 dd. 26-04-2021 bent u meer in algemene zin geïnformeerd over de rol en inzet van de provincie Utrecht bij de versnelling van woningbouw.

In het programmaplan van het uitvoeringsprogramma is ook opgenomen dat we regelmatig communiceren ten behoeve van kennisdelen en het 'vieren van successen' op het niveau van projecten en thema's. Dit doen we via nieuwsbrieven gekoppeld aan mijlpalen en/of bijeenkomsten. Er zijn naast nieuwsberichten, ook diverse nieuwsbrieven verschenen (maart en juni 2021 en april, juni en november 2022). Daarnaast zijn en worden er bijeenkomsten georganiseerd.

Aanbeveling 10:

GS te verzoeken om over 1 jaar PS te informeren over de stand van zaken ten aanzien van aanbevelingen uit dit rapport.

Wat hebben we gedaan?

Met de Statenbrief 82243221 Rol en inzet provincie Utrecht bij versnelling woningbouw dd. 26-04-2021 bent u geïnformeerd over de stand van zaken in de opvolging van de aanbevelingen uit het rapport.

Vervolgprocedure/ voortgang:

Nadat de statenbrief in Provinciale Staten is behandeld, zal in de monitor actiemanagement het rapport de status gearhiveerd krijgen. Dat betekent dat dit onderzoek niet meer in de twee jaarlijkse rapportage zal worden opgenomen. De Randstedelijke Rekenkamer ontvangt een afschrift van deze statenbrief.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen